# HARCMISTRZ

MIESIĘCZNIK STARSZYZNY HARCERSKIEJ

ORGAN NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Rok 13. № 10 WARSZAWA Październik 1930 r.

## OFENSYWA.

*Poczucie zgody.*

Wszyscy sobie zdajemy sprawę z tej elementarnej prawdy społecznej, którą lapidarnie mądrość pokoleń ujęła w przysłowiu *„zgoda buduje, niezgoda rujnuje"*.

Zamało jednak zastanawiamy się nad praktycznemi sposobami życiowego zastosowania oczywistych wniosków, płynących z owej prawdy.

Dwa są takie oczywiste wnioski: 1) należy najusilniej działać na rzecz zgody i 2) niemniej usilnie należy unikać wszystkiego co pomnaża niezgodę.

Twierdzenia te są tak powszechnie znane, że wyglądają na „oklepane"; może też z tego właśnie powodu mało kto zastanawia się nad tem, czy i do czego te „banalne" hasła go wzywają i jego właśnie obowiązują...

Tymczasem one wzywają wszystkich ludzi dobrej woli, aby się zatroskali o czynny swój udział w walce o lepszą przyszłość społeczności, w której żyją i działają. Ona nakładają na każdego uspołecznionego człowieka obowiązek stawania się jaknajczęściej czynnikiem zestroju, a jaknajrzadziej — rozstroju.

To kamień węgielny etyki społecznej.

Organizowanie się zrzeszeń ułatwia jednostkom znalezienie się w pokrewnem środowisku, sprzyjającem utwierdzaniu się poczucia zgody, stanowiącego psychologiczny warunek społecznie dodatniego działania.

To poczucie zgody jest zawsze względne, t. j. dotyczy pewnego tylko zakresu spraw, poglądów, dążeń, uczuć czy działań. Zakres ten może być szczuplejszy lub obszerniejszy, zawsze jednak poza nim pozostanie mnóstwo szczegółów nieuzgodnionych. Od tego, jakie to będą te sprawy uzgodnione, względnie nieuzgodnione, zależeć będzie siła i wartość poczucia zgody. Jeżeli sprawy ważne, prawdziwie doniosłe, żywo nas obchodzące, aktualne są uzgodnione, a nieuzgodnionemi pozostają drobne, podrzędne, obojętne — zgoda będzie głębsza i żywsza. Jeżeli natomiast uzgodnimy sprawy podrzędne, powierzchowne, nie uczynimy zaś tego wobec doniosłych — trudno myśleć o trwalszem, mocniejszem poczuciu zgody.

Ale nawet przy bardzo szczupłym zakresie uzgodnienia można osiągnąć pewne konkretne, wyraźnie postawione cele zbiorowe. Trzeba tylko mieć zdecydowaną wolę osiągnięcia tych celów. Wobec tej zdecydowanej woli szczupły zakres uzgodnień nabiera ogromnej wagi doraźnej, a wszystko co różni ustępuje na dalszy plan, usuwa się jakby w cień — do czasu osiągnięcia celu. Zgoda w niezbędnem minimum szczegółów zapewnia siłę zbiorowego osiągnięcia pożądanego konkretnego wyniku.

Poczucie zgody w danem zrzeszeniu nie zależy więc od tego, by znikły wszelkie różnice, tylko od tego, by żywa w niem była wola osiągnięcia ustalonego celu i wiara w uzgodnienie pewnego minimum środków i wysiłków wszystkich zrzeszonych dla realizacji owego celu.

Ta wola i wiara — to są wielkie moce wewnętrzne w duszach indywidualnych. Ich żywość i siła władne są przeważyć wszelkie ujemne czynniki, odśrodkowe, rozstrajające, jak ambicje osobiste, błędy i niedoskonałości, różnice doświadczenia, typu psychicznego, takich czy innych poglądów i dążności poszczególnych.

Tylko osłabianie tej woli i przygasanie tej wiary powoduje nadmierne przypisywanie doniosłości różnicom, zaostrzenie tarć i walk wewnętrznych, — niespostrzeżone zejście z drogi społecznie etycznej— przy pozornem utrzymywaniu „dobra powszechnego" na oku... Grzech społeczny polega wtedy przedewszystkiem na błędnej ocenie: mniejsze dobro bierze się za większe, lekceważąc wobec tego to większe i niedbając należycie o słuszną, sprawiedliwą ocenę.

Otóż *my w harcerstwie stanowimy zrzeszenie ludzi zgodnych co do celu i ogromnego zakresu środków.*

Nieszczęściem naszem było *przecenianie różnic* i mącenie przez to poczucia zgody.

*Wola* osiągnięcia naszych celów dyktuje nam konieczność organizowania ofensywy harcerskiej.

*Wiarę* we wspólność największych ukochań i w uzgodnienie głównych środków działania rozpalić i wzmocnić w sobie musimy za wszelką cenę, jeżeli *poczucie zgody ma odżyć* w pełni i zapewnić naszej ofensywie powodzenie.

*Szumiący Dąb.*

**DRUHU DRUŻYNOWY!**

**Czy wysłałeś 25 września obozowy druk statystyczny do Głównej Kwatery (Warszawa, ul. Zielna 35 m. 9), a raport powakacyjny do Komendy Hufca? Jeśli nie— uczyń to zaraz.**

*St. Sedlaczek.*

# Angielskie ogniwa organizacyjne analogiczne do naszych hufców i chorągwi.

(referat wygłoszony na Konferencji Starszyzny).

*Zarys organizacji.*

Organizacja angielska jest podzielona terytorjalnie według hrabst, hrabstwo dzieli się na okręgi (district), te na obszary podlegające Towarzystwom Miejscowym (Local Association).

W każdem hrabstwie istnieje Rada Hrabstwa, złożona z prezydenta, mianowanego przez Główną Kwaterę, z wszystkich komisarzy hrabstwa, po dwóch przedstawicieli każdego Towarzystwa Miejscowego i z osób kooptowanych. Zaleca się powoływanie do rad przedstawicielek Organizacji przewodniczek.

Rada ma doradzać komisarzowi w administrowaniu hrabstwem, w zdobywaniu i używaniu funduszów. Celem jej jest popieranie rozwoju Ruchu Skautowego w Hrabstwie, staranie się o harmonijną współpracę między Towarzystwami Miejscowemi i z wszystkiemi istniejącemi organizacjami dla chłopców, bez krępowania, niezależności i inicjatywy Towarzystw Miejscowych lub Grup Skautowych im podlegających.

*Obszar podlegający Towarzystwu Miejscowemu* określa komisarz hrabstwa. Członkami Towarzystwa Miejscowego są: 1) starszyzna skautowa od drużynowego do komisarza hrabstwa; 2) osoby powołane na członków; 3) osoby opłacające składkę i przyjęte przez zarząd; te osoby są członkami na okres na który opłaciły składkę.

*Obowiązki Towarzystwa Miejscowego* są:

1) nadzorowanie i pobudzanie Ruchu z jaknajmniejszem krępowaniem niezależności i inicjatywy grup; współpraca z innemi uznanemi organizacjami dla chłopców;

2) przedstawienie Głównej Kwaterze grup do rejestracji i starszyzny, do komisarza okręgowego wyłącznie, do mianowania;

3) przeprowadzanie śledztwa i rozwiązywanie grup lub ich części; zwalnianie starszyzny jak pod (2); zwalnianie każdego skauta na swoim terenie. We wszystkich tych wypadkach potrzeba zatwierdzenia decyzji przez komisarza (okręgowego);

4) organizowanie prób młodzieży;

5) kontrola i pomoc finansowa;

6)specjalna kontrola nad drużynami morskiemi.

*Komisarze* (poza Główną Kwaterą, Szkocją, Irlandją, Walją i Krajami Zamorskiemi) są czterech stopni: k. hrabstwa, pomocnik komisarza hrabstwa, komisarz okręgowy i pomocnik komisarza okręgowego.

Komisarza hrabstwa mianuje Główna Kwatera, jako swego reprezentanta. Ma on prawo: mianowania sekretarza hrabstwa; udzielania stopni honorowych komisarzy; zawieszania komisarzy; Towarzystw Miejscowych i składania wniosków o cofnięcie upoważnień.

Komisarz okręgowy jest mianowany w podobny sposób na wniosek komisarza hrabstwa, pod którego kierunkiem działa w określonym okręgu.

Pomocnicy komisarzy są mianowani w podobny sposób, do pomocy komisarzowi hrabstwa lub okręgu. Mogą być mianowani pomocnicy komisarza dla skautów morskich, starszych skautów, wilcząt, kształcenia instruktorów i t. p.

Mianowania są ważne na rok.

Okręgi mają być tak ustalone, aby komisarz okręgowy lub jeden z jego pomocników mógł być w stałym osobistym kontakcie z Towarzystwami Miejscowemi, grupami i starszyzną swego terenu.*)

*Obowiązki komisarza okręgowego* są następujące:

1) wizytowanie grup i wskazywanie, jak należy je prowadzić według zasad podanych w podręcznikach „Scouting for Boys", „Wolfcubs", „Rovering to success";

2) przeprowadzenie prób sprawdzających o posiadaniu oznak, z prawem odbierania oznak, gdy wiadomości są niewystarczające;

3) troszczenie się o harmonijną współpracę wszystkich towarzystw i starszyzny w podległym okręgu;

4) rozważanie wniosków towarzystw;

5) zawieszanie grup lub ich części, instruktorów i skautów, po przeprowadzaniu formalnego śledztwa;

6) przeprowadzanie śledztwa i w porozumieniu z Towarzystwem Miejscowem rozwiązywanie grup lub ich części, zawieszanie lub cofanie upoważnień dla instruktorów, zwalnianie skautów;

7) decyzja zawierająca unieważnienie lub odmowę wpisu musi być zameldowana komisarzowi hrabstwa celem przesłania do Głównej Kwatery. Sprawa, co do której zachodzi różnica zdań między komisarzem okręgowym, a Towarzystwem Miejscowem musi być zakomunikowana komisarzowi hrabstwa, który decyduje i zawiadamia o sprawie Główną Kwaterę;

8) pobudzanie rozwoju Ruchu wogóle na terenie okręgu, z włączeniem kształcenia starszyzny;

9) wyrażanie zgody na tworzenie drużyn morskich i zawiadamianie o tem natychmiast Głównej Kwatery i upewnianie się, że wprowadzono niezbędne przepisy bezpieczeństwa na wodzie i że są one przestrzegane.

To, co wyżej podałem, stanowi dosłowny przekład oficjalnych angielskich przepisów skautowych dotyczących kwestji, którą się zajmujemy. Przypomnę jeszcze raz najważniejsze punkty:

1) Zastrzeżenie prawa samodzielności i inicjatywy grupy (drużyny) i Towarzystwa Miejscowego;

2) Mianowanie komisarzy hrabstwa jako reprezentantów Głównej Kwatery, komisarzy okręgów, jako reprezentantów komisarzy hrabstwa — z przyznaniem jednym i drugim daleko idących praw kontroli i wkraczania w razie potrzeby.

C. d. n.

*) Dla charakterystyki podziału terytorjalnego: Anglja w 1928 r. miała w 58 hrabstwach 6724 drużyny, 1411 komisarzy, w drużynie średnio 25 chłopców; na komisarza przypadało około 5 drużyn.

# Chwila skupienia...

*Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądają.*

Św. Mateusz, 5, 8.

*A nie upijajcie się winem, w którem jest nieczystota, ale bądźcie napełnieni Duchem Świętym.*

Św. Paweł do Efezów 5, 18.

*Ani złodzieje, ani łakomi, ani pijanice, ani złorzeczący, ani drapieżcy nie posiądą Królestwa Bożego.*

Św. Paweł do Koryntjan 6, 10.

*Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; nie pali tytoniu, nie pije napojów alkoholowych.*

Harcerz brzydzi się wszelkim brudem, unika złego towarzystwa, nie pozwala w swojej obecności nie tylko czynić, ale nawet mówić i dowcipkować nieprzystojnie.

Harcerz stroni od trucizn, szkodzących ciału i duszy. Chce zachować zdrowie i siły dla siebie i dla dobra ogółu; pragnie dawać dobry przykład drugim; przyczynić się do rozszerzenia zasad wstrzemięźliwości, a przez to do zmniejszenia spustoszeń, jakie złe nałogi sprawiają pośród szerokich warstw narodu.

---

*Teodor Piechaczek, ph, Śląsk.*

# Przykład zbiórki w drużynie robotniczej.

*Cel zbiórki:* zainteresowanie chłopców systemem zastępowym. Wiek chłopców obojętny. Młodzież zamieszkuje w mieście lub środowisku przemysłowem, gdzie mało się spotyka z przyrodą. Nie może sobie wyobrazić naprzykład gromady wilków lub innej zwierzyny. Trzeba wobec tego sięgnąć po inne tematy. Zbiórka jest zbiórką wizytacyjną, n. prz. hufcowego lub innego instruktora. Drużynowy robił już niemożliwe i możliwe zabiegi, ażeby chłopców zainteresować systemem zastępowym. Stale mu się to nie udawało. Miejsce zbiórki obojętne, najlepiej jednak klasa, gdzie jest możliwość naszkicowania czegoś na tablicy. Musi być możliwość zagrania paru gier, i to w sali lub najlepiej na podwórzu.

*Program zbiórki:*

1. *Przywitanie* (raport drużynowego).
2. *Śpiew* (chłopcy śpiewają co umieją) nauka nowej piosenki: cel — zainteresowanie morzem.

(Tu autor podał piosenkę, którą Redakcja uważa za niezupełnie odpowiednią dla młodzieży harcerskiej).

*Dalszy ciąg śpiewu:* Pieśń znana, poważna, nastrojowa.

*Opowiadanie:*

Każdy z was napewno widział i zna samochód. Kto jeszcze nie widział samochodu? (Nikt się nie zgłosi, bo każdy samochód widział). Narysujmy sobie taki samochód. (Rysuję schematycznie). Opowiadam przy tem: „To jest podwozie“ (zwykła pozioma kreska) „to są koła tego samochodu“ (kółka na przedzie i na drugiem końcu kreski). „To jest kierownica“ (nad przedniem kołem dwie kreski w formie T) „Tutaj jest motor, który cały ten samochód porusza. Co jeszcze mamy przy samochodzie?“

G ł o s y: „Ta cała skrzynia“.

„Dobrze. To jeszcze domalujemy. Czego jeszcze brakuje przy tym naszym samochodzie?“ G ł o s y: „Trąbka! Korba!“ „Tak, więc to wszystko dorysujemy. Możemy nawet robić wyścigi temi samochodami. Zaraz wam opowiem jak się to robi“.

„Taki samochód możemy sobie zbudować. Nawet więcej takich samochodów możemy zbudować. Możemy nawet robić wyścigi z temi samochodami. Zaraz wam to opowiem jak się to robi“.

„Czyście nie pomyśleli, że zastęp może być takim samochodem. Tak, zastęp to samochód. Każdy w zastępie pełni jakąś funkcję. Jeden jest tym motorem, drugi jest kierownicą, inni są kołami i t. d. Kto więc będzie motorem? którego tak słychać i który tak rzegocze“.

G ł o s y: „Ten co najwięcej gada“. „Tak. Ten więc co go najwięcej słychać i robi w zastępie ruch, ten jest tym motorem, drugi będzie kierownicą, trzeci będzie hamulcem, bo mu się jakoś nie chce i albo nie chodzi na zbiórki, albo robi czego nie ma robić. Inny znów jest tą trąbką, którego wtenczas słychać jak się na niego naciśnie. Tak to byśmy mieli samochód. Czego nam jednak jeszcze brakuje“. G ł o s y: „Szofera“.

„Pomyślcie, kto to będzie tym szoferem, tym kierownikiem? Tym kierownikiem będzie zastępowy, który siądzie przy kierownicy i będzie ten zastęp, ten samochód prowadził. Tak więc możemy między tymi samochodami, tymi zastępami, robić wyścigi. W tych wyścigach zwycięży ten samochód, który naprawdę wszystkie części ma dobre. To też każdy, obojętnie czem on jest w tym zastępie, musi się starać żeby jego samochód zwyciężył i żeby przy tem samochodzie nie było za dużo hamulców, a brakowałoby motoru. Jeszcze jedno zapomnieliśmy. Kiedy samochód przejedzie to co po niem pozostanie?“ G ł o s y: „Swąd“.

„Widzicie! Pozostanie swąd. I wasz samochód może pozostawić za sobą swąd. A tym swędem będzie ten, który dla zastępu nic nie robi, na zbiórki nie chodzi, który jak my to powiadamy w zastępie „śmierdzi“. Myślę że z was napewno nikt nie chce być tym swędem. Więc jak już powiedziałem starajcie się żeby wasz samochód był w najlepszym porządku, był najlepszej marki i działał bez zarzutu, żeby szofer miał jak najmniej roboty z nim i żebyście w tych waszych wyścigach zwyciężyli. Na drugi raz kiedy przyjdę do was pokażę wam waszą drogę automobilową. Teraz pójdziemy na podwórze i zagramy sobie grę, przy której stwierdzimy czy nasze samochody są naprawdę wytrzymałe“.

*Gra:* wyścig samochodów. Zastępy ustawia się w rzędach jeden koło drugiego. Chłopcy chwytają się każdy około bioder swego poprzednika, zakładając przed nim ręce. Każdy zastęp wybiera sobie jakąś nazwę marki samochodowej jak „Ford“, „Tatra“ i t. p. Na dany znak zastępy wybiegają do pewnego punktu, trzymając się. Zwycięża ten zastęp, który przybiega pierwszy i nie rozerwany. Przy biegu można imitować hałas samochodu.

Dobrze dodać jeszcze coś z gier harcerskich n. p. w y ś c i g w ę z ł ó w z a s t ę p a m i, p o k a z a n i e n o w e g o w ę z ł a. *Śpiew. Koniec.*

Zamieszczamy ten pomysłowy przykład zbiórki, przystosowując tylko co najkonieczniejsze do wymagań literackiego języka. Jeśli się Wam nasuwają jakie uwagi, podzielcie się niemi z „Harcmistrzem“, ale zaraz! Bierz pióro i pisz!

*Red.*

## ROCZNICE HISTORYCZNE.

*Listopad.*

podał *T. M.*

| dzień | rok | |
|---|---|---|
| 1 | 1918 | Rusini opanowują w nocy Lwów i Wsch. Małopolskę. |
| 3 | 1771 | Porwanie St. Augusta przez konfederatów. |
| 3 | 1848 | Gen. Hammerstein bombarduje Lwów. |
| 4 | 1794 | Rzeź Pragi. |
| 5 | 1370 | Śmierć Kaz. Wielkiego . |
| 5 | 1916 | Akt utworzenia Król. Polskiego. |
| 7 | 1655 | Lwów odpiera zwycięsko Chmielnickiego. |
| 8 | 1918 | Abdykacja i ucieczka Wilhelma II. |
| 10 | 1444 | Śmierć Warneńczyka. |
| 10 | 1918 | Piłsudski wypuszczony z Magdeburga przybywa do Warszawy. |
| 11 | 1673 | Zwycięstwo Sobieskiego pod Chocimem. |
| 11 | 1918 | Niemcy podpisują zawieszenie broni, przybywa do Warszawy. Piłsudski obejmuje władzę z rąk Rady Regencyjnej. |
| 14 | 1308 | Krzyżacy opanowują podstępem Gdańsk. |
| 15 | 1915 | Otwarcie Uniwersytetu w Warszawie. |
| 17 | 1794 | Gen. Wawrzecki składa broń. |
| 18 | 1655 | Wojska szweckie oblegają Częstochowę. |
| 22 | 1918 | Wyparcie Rusinów ze Lwowa. |
| 25 | 1411 | Złożenie 51 sztandarów grunwaldzkich przez Jagiełłę w Katedrze Wawelskiej. |
| 25 | 1795 | Abdykacja Stanisława Augusta. |
| 26 | 1806 | Wojska napoleońskie zajmują Warszawę. |
| 26 | 1855 | Śmierć Ad. Mickiewicza. |
| 28 | 1561 | Przyłączenie Inflant do Rzplitej Polskiej. |
| *29* | *1830* | *Wybuch powstania listopadowego.* |

Zygmunt Pytliński, ph., Warszawa.

# Program pracy 17 W. D. H.

Przedstawiam program pracy „Siedemnastki" warszawskiej. Jest to program ramowy, stały, oparty na tradycjach narodowych. 17 W. D. H. jest drużyną gimnazjalną i dla takiej program ten jest dostosowany. Dzieli się on na „klasowy" i „kalendarzowy". Najpierw podaję „klasowy". Program „klasowy" — to właściwie zbiór ważniejszych momentów w życiu chłopca, w czasie jego pobytu w drużynie.

*Klasa I.* Na początku roku szkolnego przyjmuje się nowy „pobór" pierwszaków i wciela się ich do gromady wilczęcej. Od chwili przyjęcia do drużyny są oni nazywani „ciapusiami". W grudniu składają próbę na I gwiazdkę, a w maju na II gwiazdkę wilczęcą. W czerwcu odbywa się (w terenie!) święto wilcząt, na którem następuje uroczystość postrzyżyn. W czasie postrzyżyn chłopcy składają przyrzeczenie wilczęce. Po postrzyżynach nikt nie ma prawa nazywać ich po dawnemu „ciapusiami", bowiem są oni odtąd „pacholętami".

*Klasę drugą* stanowią wilczęta — „pacholęta". W ciągu roku „pacholęta" pamiętają o sprawnościach wilczęcych i zdobywają je. W czerwcu, wspólne całej gromadzie, święto wilcząt, na którem „pacholęta" przeżywają uroczystość „pasowania na paziów". Na miejsce główek wilczęcych, które dotąd nosili otrzymują lilijki harcerskie i jako „paziowie" przechodzą z gromady wilczęcej do drużyny.

*W klasie trzeciej*, w maju, „paziowie" składają próbę na młodzika. W czerwcu uroczystość przyrzeczenia harcerskiego, z którem wiąże się „pasowanie na giermków". W czasie wakacyj nowi „giermkowie" starają się jechać do obozu drużyny.

*W klasie czwartej* mamy młodzików t. zw. giermków III stopnia. Usiłują oni jaknajdokładniej poznać Warszawę. Interesują się pracą społeczną i starają się ją prowadzić. W czerwcu składają próbę na stopień wywiadowcy. W lipcu wyjeżdżają do obozu drużyny, gdzie stają się dziećmi puszczy.

*Piątą klasę* stanowią wywiadowcy — „giermkowie II stopnia". W ciągu roku zdobywaja sprawności, starają się dokładnie poznać okolicę Warszawy, prowadzą jakąś pracę społeczną. W lipcu, na obozie drużyny zdobywają ćwika, stając się „giermkami I stopnia".

*W klasie szóstej* nasi „giermkowie" poczynają pracę indywidualną, specjalizują się w jakimś kierunku harcerskim. Prowadzą też pewien dział pracy w drużynie, np.: zastęp, bibljotekę, magazyn i t. p. W lipcowym obozie drużyny uzyskują stopień harcerza „Orlego". Odtąd nazywamy ich „junakami".

*W klasie siódmej* „junacy" specjalizują się dalej w raz obranym kierunku, poznają teorję harcerstwa, studjując literaturę harcerską i związaną z harcerstwem. Prowadzą jakieś ważne działy, np.: sekretarjat, terenoznawstwo, śpiewy i t. p. Po obozie drużyny „junacy" jadą na kurs podharcmistrzowski, gdzie zdobywają stopnie harcerzy Rzeczypospolitej.

*W klasie ósmej*, we wrześniu harcerze Rzeczypospolitej zostają „pasowani na rycerzy". Uroczystość ta ma znaczenie nie tyle dla nich, ile dla młodszych chłopców. Starają się oni zrozumieć, czego od nich harcerstwo i drużyna potrzebują i to wykonują. Sierpień spędzają na kursie podharcmistrzowskim i tam składają próbę na stopień podharcmistrza. Po opuszczeniu gimnazjum wstępują do „Koła Siedemnastaków", przyczem współpracują w drużynie, a w każdym razie mają z nią żywy kontakt. Zawsze pamiętają, że są siedemnastakami.

PROGRAM „KALENDARZOWY"

jest zbiorem ważniejszych momentów z życia drużyny w ciągu roku, rozłożony na miesiące.

*Wrzesień.* 1. Organizowanie pracy. 2. Całodniowa wycieczka drużyny. 3. Jednodniówki, lub półdniówki zastępów. 4. Uroczyste otwarcie roku harcerskiego.

*Październik.* 1. Udział drużyny w otwarciu roku harcerskiego Chor. Warszawskiej. 2. Otwarcie zawodów jesiennych. 3. Publiczna zbiórka drużyny. 4. Półdniówki zastępów. 5. Wyprawa krajoznawcza.

U w a g a: wyprawa krajoznawcza jest to rodzaj wycieczki drużyny, lub części drużyny, np.: do mennicy państwowej, cytadeli, fabryki czekolady, radja i t. p.

*Listopad.* 1. Święto Poległych. 2. Wyprawa krajoznawcza. 3. Akademja, ku uczczeniu powstania listopadowego.

U w a g a: akademja w drużynie, to uroczysta zbiórka, ze sztucznem ogniskiem, z odpowiednim żywym programem i z odpowiedniemi występami zastępów.

(C. d. n.).

WYDZIAŁ PROGRAMOWY GŁÓWNEJ KWATERY HARCERZY.

# Stopnie i próby wilczęce i harcerskie.

*Projekt przygotowany do zatwierdzenia.*

Poniższy projekt oparty jest na wynikach prac Konferencji Starszyzny 1928 r. w Łękawie z uwzględnieniem wszystkich znanych autorowi uwag wypowiedzianych na konferencjach poprzednich, w czasopismach harcerskich, oraz programów angielskich.

Obecne ogłoszenie go ma na celu uzyskanie jeszcze przed ostatecznem wprowadzeniem w życie uwag starszyzny i wszystkich interesujących się sprawą. Główna Kwatera będzie mogła uwzględnić uwagi, które napłyną w ciągu października. Nie jest to termin za krótki: doświadczenie wykazało, że długie terminy nie sprzyjają nadsyłaniu wielu uwag.

Prócz poszczególnych punktów programów rozważenia wymagają zwłaszcza:

1) Prawo wilczęce, czy wzorować na angielskiem (patrz „Wilczęta" w przekł. Dha Strumiłły), czy przyjąć żeńskie prawo zuchowe.

2) Sama nazwa „wilczę" czy „zuch"; nazwano „wilczętami" gałąź Ruchu, „zuchami" chłopców najwyższego stopnia wilczęcego.

3) Przystosowalność programów do różnych typów drużyn (starano się utrzymać średni poziom trudności programów, zdaje się dostępny dla młodzieży pozaszkolnej, z tem, że dla młodzieży szkolnej programy te zawierają wymagania minimalne, gdy dla pozaszkolnej może maksymalne).

Przy proponowaniu ewent. zmian w programach należy mieć na uwadze, że wydaje się pożądanem, jeżeli nie koniecznem nawet, utrzymanie jednolitego podstawowego programu prób dla wszystkich typów drużyn, możliwego zatem do zastosowania w drużynach pozaszkolnych lub szkół powszechnych. Poziom pracy, a nawet poziom wymagań przy próbach w drużynach młodzieży szkół średnich może być podniesiony.

Wzorem regulaminów angielskich pewne sprawności z pośród wchodzących w program prób na stopnie uznano za „szczególnie ważne" i wprowadzono wymaganie corocznego poddawania ich sprawdzaniu; znalazło to wyraz w „warunkach dopuszczenia" na stopień ćwika i harcerza orlego.

## UKŁAD PROGRAMÓW.

Układ programów z konieczności musi rozbijać wiedzę i umiejętność harcową na przedmioty. Przedmioty te oznaczono w zakresie „warunków dopuszczenia", którym musi odpowiadać kandydat na dany stopień przed dopuszczeniem do próby, — *przy pomocy liter*, w zakresie samych prób *przy pomocy cyfr*, wzorując się na znakowaniu w bibljografji.

Podział przytem, jak każdy podział rzeczy skomplikowanych, nasuwał duże trudności. Wątpliwościami nie martwmy się zbytnio, nie chodzi tu o bezwzględną teoretyczną ścisłość, ale o pomoc w praktycznem takiem ugrupowaniu przedmiotów, aby żadnej głównej gałęzi harcerstwa i harców nie pominąć, a wewnątrz każdej mieć przegląd, stopniowania trudności, z przystosowaniem do wieku i rozwoju młodzieży.

### WARUNKI DOPUSZCZENIA.

a) wiek, b) służba, c) wyrobienie harcerskie ogólne, d) oszczędność, e) higjena osobista, wyrobienie techniczne, f) wyprawa, g) pozyskiwanie nowych członków, h) inne.

### PRÓBA.

1. *Ogólne wyrobienie harcerskie.*

11. Wychowanie narodowe; 12. Wyrobienie organizacyjne harcerskie.

2. *Higjena i służba samarytańska.*

21. Higjena; 22. Służba samarytańska.

3. *Zaradność gospodarcza. Obozownictwo. Pionierstwo. Rzemiosła.*

31. Ogólna zaradność gospodarcza („szczyt": mistrz do wszystkiego); 32. Kucharstwo; 33. Pionierstwo; 34. Obozownictwo stałe; 35. Obozownictwo wędrowne; 36. Prace ręczne; 37. Rzemiosła.

4. *Krajoznawstwo. Przyrodnictwo.*

41. Krajoznawstwo; 42. Przyrodnictwo.

5. *Terenoznawstwo. Kartografja.*

51. Terenoznawstwo; 52. Kartografja.

6. *Służba łączności.*

61. Meldunki, raporty („szczyt": sprawność „sekretarza"—tę nazwę proponuję zamiast „biuralisty"); 62. Sygnalizacja; 63. Sprawności komunikacyjne.

7. *Wychowanie estetyczne.*

71. Śpiew; 72. Muzyka; 73. Rysunki.

8. *Musztra. Technika skautowa wyżej nie wymieniona.*

81. Musztra skautowa; 82. Spostrzegawczość; 83. Tropienie; 84. Podchodzenie.

9. *Wychowanie fizyczne.*

0. *Przysposobienie wojskowe.*

01. Przysposobienie wojskowe ściślejsze; 02. Strzelectwo.

## PRÓBY WILCZĄT.

### 1. WILCZEK.

A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Wilczkiem może zostać chłopiec:*

a) w wieku 8 do 10 lat,

b) po przynajmniej jednomiesięcznej służbie próbnej w gromadzie wilczęcej.

B. PRÓBA.

*Starający się o stopień wilczka:*

12. Umie napamięć Przyrzeczenie i Prawo wilczęce, umie ukłonić się ukłonem wilczęcym;

8. Stanie na zbiórkę.

*UWAGA: Wilczek może od drużynowego otrzymać prawo noszenia munduru i oznaki (głowa wilka).*

### 2. WILCZEK Z 1 GWIAZDKĄ.

A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY:

*Do próby na pierwszą gwiazdkę może być dopuszczony wilczek:*

a) mający lat 8 do 10,

b) przynajmniej 3 miesiące służby wilczka,

c) który stara się postępować według Prawa wilczęcego, aby zasłużyć na miłość swoich rodziców, nauczycieli i kolegów, pomagając im i dobrze się ucząc,

d) który ma zawsze ręce czyste, paznokcie obcięte, ubranie i obuwie wyczyszczone, myje zęby wieczorem; utrzymuje w czystości swoje zeszyty i książki.

B. PRÓBA.

*Kandydat starający się otrzymać 1 gwiazdkę:*

11) Zna chorągiew Rzeczypospolitej, barwną i herbową, umie ją wywieszać, umie się zachować przy oddawaniu czci sztandarowi, w czasie wykonywania Hymnu Narodowego, Boże coś Polskę, Roty. Zaśpiewa Mazurka Dąbrowskiego;

12) wytłumaczy znaczenie Przyrzeczenia i Prawa wilczęcego;

zna nazwisko i adres zastępowego i drużynowego.

21) Wie jak i dlaczego trzeba mieć czyste ręce, paznokcie czyste i obcięte, zęby wyczyszczone, oraz czemu należy oddychać przez nos.

31) Umie powiedzieć, jaką godzinę wskazuje zegarek;

32) zrobi porządek w pokoju (izbie harcerskiej); zamiecie, zetrze kurze, ustawi meble;

33) zwiąże następujące węzły i wskaże ich zastosowanie: płaski, tkacki, rybacki, ósemkę.

zawinie w papier i obwiąże mały przedmiot; umie obchodzić się z nożem skautowym.

46) Wie dlaczego nie należy bez potrzeby zrywać kwiatów, ani zabijać owadów.

51) Wskaże najbliższe swego mieszkania sklepy: spożywczy, z materjałami piśmiennemi, oraz jadłodajnię i warsztat szewski. Zaprowadzi do najbliższego kościoła.

81) Umie sprawnie stawać na zbiórkę, wykonywać zwroty. Szybko i cicho wykonuje polecenie drużynowego przy grach i ćwiczeniach. Umie pozdrawiać przełożonych harcerskich.

9) Wykona kilka wskazanych ćwiczeń gimnastycznych; przebiegnie 30 m.; przeskoczy płytki rów szerokości 50 cm.; skacze na jednej nodze po linji ósemki; rzuca piłką najpierw prawą, potem lewą ręką tak aby drugi wilczek złapał piłkę przynajmniej 4 razy na 6 rzutów, w odległości 10 kroków; umie sam łapać tak samo rzuconą piłkę; umie bawić się w pięć gier lub zabaw ruchowych.

*UWAGA: Po tej próbie wilczek składa przyrzeczenie wilczęce.*

### 3. ZUCH.

A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby zucha (wilczka z dwiema gwiazdkami) może być dopuszczony chłopiec:*

a) w wieku 10 do 11 lat,

b) po przynajmniej 6 miesięcznej służbie wilczęcej,

c) który zachowuje się, jak na wilczka przystało, w szczególności: 1) stara się codzień wyświadczyć komuś przyjacielską usługę; 2) wypełnia wszystkie polecenia rodziców, nauczycieli i drużynowego z chęcią i dokładnie, 3) bywa punktualnie na wszystkich zbiórkach, do szkoły przychodzi przed dzwonkiem, 4) zachowuje się grzecznie na ulicy, 5) w zabawach gra wesoło, nie przezywa kolegów. Jeżeli przegra, nie gniewa się na tych, co wygrali, jeśli wygra nie wyśmiewa się ze zwyciężonych, 6) uczy się pilnie, ma dobre stopnie.

d) który ma skarbonkę albo książeczkę oszczędnościową i zaoszczędził przynajmniej 1 złotego.

B. PRÓBA.

*Starający się otrzymać drugą gwiazdkę:*

11) Zaśpiewa dwie zwrotki „Boże coś Polskę“ i „Rotę“;

wie, kto jest Prezydentem Rzeczypospolitej;

12) Odróżni po oznace wilczka od harcerza, pozna po oznace podharcmistrza i harcmistrza; umie się zachować wobec starszych i przełożonych; zna nazwisko i adres hufcowego i komendanta chorągwi.

21) Wie co i jak jeść, oraz co zrobić, jeżeli przemoczy nogi, zmoknie na deszczu;

22) wie, jak opatrzyć zacięty palec, co zrobić w razie stłuczenia, uderzenia się lub oparzenia; rozumie niebezpieczeństwo zabrudzenia skaleczeń.

Umie zręcznie i cicho posłużyć choremu (podać lekarstwo, dać pić, przynieść wodę do mycia);

31) (1) Wyczyści parę butów; oczyści i złoży porządnie ubranie;

31) (2) ułoży i rozpali ognisko;

36) przedstawi model lub przedmiot z drzewa, metalu, tektury lub gliny, albo przedmiot klejony, lepiony, pleciony lub wycinany — własnej roboty, porządnie wykonany (albo zamiast tego 73 — patrz niżej).

42) Okaże roślinę wyhodowaną przez siebie w doniczce lub gruncie, narysuje ją i opisze; wie, jak się nazywa; albo: okaże zwierzę przez siebie wychowane i opowie o jego życiu i zwyczajach.

51) Wskaże cztery strony świata w punkcie swego zamieszkania.

61) (1) Przebiegnie wyznaczoną drogę, z ustnem zleceniem, złożonem z 15 wyrazów i poprawnie powtórzy zlecenie;

61) (2) opisze w kronice gromady ciekawe zdarzenie z życia wilcząt; objaśni je rysunkami;

62) zna alfabet Morse'a i semaforyczny; potrafi poprawnie wysłać i odebrać trzy litery na cztery wskazane.

73) Okaże przynajmniej osiem rysunków własnych, kolorowanych kredkami lub wodnemi farbami, przedstawiających flagi narodowe, kwiaty, tropy i t.p. z wyraźnemi podpisami (albo zamiast tego: 36 wyżej).

9) Wykona poprawnie kilka stosowanych w gromadzie ćwiczeń gimnastycznych, przebiegnie 50 m., przeskoczy rów 100 cm. szerokości, 50 cm. głębokości, rzuca małym kamieniem prawą i lewą ręką.

## PRÓBY HARCERZY.

### 1. MŁODZIK.

### A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓB.

*Do próby młodzika może być dopuszczony chłopiec:*

a) mający 11 lat skończonych;

b) posiadający stopień zucha lub przynajmniej 1 miesiąc służby w drużynie.

c) który zachowaniem swojem okazuje, że chce być harcerzem, w szczególności: *(punkty 1 do 6 części c) wymagań przy dopuszczeniu do próby zucha);*

d) zaoszczędził i złożył w kasie oszczędności sumę odpowiadającą jego możliwościom oszczędzania (conajmniej 1 złoty);

e) utrzymuje w czystości siebie, swoje ubranie i otoczenie, brał udział w 2 parogodzinnych wycieczkach harcerskich.

*Wilczętom przechodzącym ze stopniem zucha do drużyny harcerskiej zalicza się próbę zucha w odpowiednich punktach próby młodzika.*

### B. PRÓBA.

*Starający się o stopień młodzika.*

11) Zna Chorągiew Rzeczypospolitej barwną i herbową; umie ją wywieszać; umie się zachowywać przy oddawaniu czci sztandarowi, w czasie wykonywania Hymnu Narodowego, Roty; umie zaśpiewać Mazurka Dąbrowskiego (4 zwrotki), Boże coś Polskę (2 zwrotki), Rotę, Wszystko co nasze (2 zwrotki).

Wie kto jest Prezydentem Rzeczypospolitej.

Wie kto i dlaczego jest patronem drużyny.

12) Umie napamięć Przyrzeczenie i Prawo Harcerskie; rozumie ich znaczenie; potrafi wytłumaczyć wskazane dwa punkty Prawa; wie, co znaczy i do czego go zobowiązuje hasło „Czuwaj". Zna ukłon harcerski, oznaki Z. H. P. (krzyż i lilja); godło i zawołanie zastępu, wytłumaczy ich znaczenie;

zna oznaki służbowe; umie zachować się wobec starszych i przełożonych;

zna nazwiska i adresy: drużynowego, wszystkich harcerzy zastępu, oraz hufcowego (komendanta miejscowego), nazwisko przewodniczącego Z. H. P.

21) Wytłumaczy wartość dla zdrowia ubrania harcerskiego. Wie, co zrobić jeżeli przemoczy nogi, zmoknie na deszczu;

22) Opatrzy — drobne skaleczenie kończyn, stłuczenie, oparzenie; rozumie niebezpieczeństwo zabrudzenia skaleczeń; umie zręcznie i cicho posłużyć choremu (podać lekarstwo, dać pić, przynieść wodę do mycia rąk);

poda adres (telefon) najbliższego lekarza, felczera, apteki, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, posterunku policji.

31) Wyczyści parę butów, oczyści i złoży porządnie ubranie;

33) zwiąże i zastosuje węzły: tkacki, płaski, ósemkowy, rybacki, skrót, pętlę, więzienny, tatrzański skrajny i średni; umie zakończyć linę.

46) Nazwie 20 pokazanych roślin, w tem najważniejsze uprawne i potrafi o każdej powiedzieć coś charakterystycznego.

51) Nazwie osiem kierunków kompasu i wskaże je w terenie.

61) Przebiegnie lub przejedzie na rowerze wyznaczoną drogę z ustnem zleceniem, złożonem z 15 wyrazów; poprawnie powtórzy zlecenie;

62) umie się posługiwać znakami patrolowemi, znakami ręką, gwizdkiem.

81) Umie musztrę jednostki: baczność, spocznij, zwroty głowy, zwroty w miejscu, marsz; umie zachować się w szyku, w miejscu i w szyku patrolowym; umie obchodzić się z laską skautową i zna jej użytek;

9) Wykona kilka podstawowych ćwiczeń gimnastycznych; przebiegnie 50 m.; przeskoczy rów 150 cm. szerokości i 50 cm. głębokości; rzuca prawą i lewą ręką kamieniem 150 gr., w sumie na 30 m.

Umie wziąć udział w 10 grach ruchowych.

Umie strzelać z łuku.

Jeździ na saneczkach; uczy się pływać (zależnie od pory roku).

UWAGA: *1. Młodzika, mającego nie mniej niż 3 miesiące służby w drużynie, może drużynowy dopuścić do przyrzeczenia.*
*2. Młodzik może zdobywać oznaki sprawności, ale przedewszystkiem powinien starać się zyskać oznakę wywiadowcy.*

### 2. WYWIADOWCA.

### A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby wywiadowcy może być dopuszczony młodzik:*

a) w wieku 12 do 14 lat,

b) mający za sobą conajmniej 3 miesiące służby po otrzymaniu stopnia młodzika,

c) który stara się żyć zgodnie z Prawem Harcerskiem; czyta stale „Harcerza" lub „Skauta",

d) wykaże stałość w oszczędzaniu; zaoszczędził przynajmniej 2 złote,

e) odbył conajmniej 3 całodzienne wycieczki harcerskie,

f) posiada najważniejsze części wyprawy harcerskiej: kapelusz lub czapkę, chustkę (krajkę), krótkie spodnie, laskę, menażkę, łyżkę i nóż; utrzymuje wyprawę w porządku.

### B. PRÓBA.

*Starający się o stopień wywiadowcy:*

11) Zna krótki życiorys patrona drużyny; ma najważniejsze wiadomości o udziale swej miejscowości (okolicy, powiatu) w historji Rzeczypospolitej; zna herb miejscowy;

rozumie dlaczego i wie w jaki sposób przygotowuje się harcerz do obrony granic Rzeczypospolitej;

12) zna krótką historję drużyny; zna oznaki Z. H. P.;

wie, co to jest plan alarmowy i umie wykonać w nim swe zadanie.

zna nazwisko i adres komendanta chorągwi, naczelnika harcerzy, przewodniczącego Z. H. P.

21) Zna i stosuje najważniejsze zasady higjeny życia codziennego i wycieczkowania (ubioru, jedzenia i mieszkania);

wytłumaczy szkodliwość używania tytoniu i alkoholu;

22) Opatrzy fikcyjną ranę; założy opatrunek; zastosuje bandaż zwykły i trójkątny; umie odróżnić krwotok tętniczy od żylnego i zna różnicę opatrywania; zatamuje krwotok z kończyn (fikcyjny); pokaże co zrobi w wypadkach zemdlenia, zaprószenia oka, porażenia słonecznego, krwotoku z nosa, drobnego poparzenia, ukąszenia przez psa;

zachowa się poprawnie w fikcyjnym ataku gazowym i lotniczym;

zrobi zaimprowizowane nosze;

zmierzy temperaturę i tętno; zna skład i użytek małej apteczki polowej.

31) Umie palić w piecu; rozpali ognisko na wolnem powietrzu przy pomocy najwyżej dwóch zapałek (ogień musi być założony prawidłowo i podtrzymywany przez czas żądany); umie szybko zagasić ogień. (Przy rozpalaniu nie wolno używać papieru, słomy i t. p.).

32) ugotuje na ogniu polowym lub kuchni obozowej, bez innych przyborów jak menażka: herbatę, kaszę, lub kilka ziemniaków, jajecznicę.

33) Umie obchodzić się z toporkiem i łopatką saperską;

Zmierzy wysokość drzewa, szerokość rzeki.

Zna własne wymiary.

34) Wybierze miejsce na obóz lub biwak; zbuduje najprostszą kuchnię; ustawi mały namiot; (z drugim harcerzem); wykopie dół na śmieci, latrynę rowkową.

36) Przeprowadzi drobną naprawę ubrania, przyszyje guzik, zaceruje skarpetki.

46) Umie nazwać i charakteryzować najważniejsze rodzaje drzew, krzewów, traw i t. p. swojej okolicy; zna jej przyrodnicze osobliwości; zna najważniejsze gatunki zwierząt krajowych, potrafi opowiedzieć, gdzie widział je żywe lub w muzeum; obserwował przez pewien czas życie jakiegoś zwierzęcia i przedstawi prowadzone zapiski.

51) Zna 16 głównych kierunków kompasu; orjentuje się w terenie bez mapy; umie zachować kierunek w marszu naprzełaj.

56) Zna najważniejsze znaki mapy wojskowej. rozumie podziałkę i rysunek terenu na mapie.

61) Napisze list na temat wskazany przez drużynowego, zaadresuje go; wyśle list polecony; umie telefonować; umie wypełnić przekaz, blankiet P.K.O.

62) Poda i odbierze depeszę chorągiewką i światłem, Mors'em lub semaforami; zna sygnały harcerskie gwizdkiem.

81) Przebędzie krokiem skautowym 1500 m. w 11 minut, bez obciążenia.

Poprowadzi zastęp szykiem patrolowym na drodze i w polu.

82) Zapamięta w grze Kima 16 drobnych przedmiotów na 24, oglądane przez 1 minutę.

83) Tropi na przestrzeni 500 kroków w ciągu 25 minut po wyraźnych śladach; umie zacierać ślady.

9) Wykona poprawnie ćwiczenia gimnastyczne łatwego toku lekcyjnego odpowiednie do wieku.

Przebiegnie 60 m.; przeskoczy rów 250 cm. szerokości i 50 cm. głębokości; wejdzie na drzewo, przejdzie przy pomocy drugiego harcerza przez płot 250 cm. wysoki; rzuci prawą i lewą ręką kamieniem 300 gr. w sumie na 40 m.

Przepłynie dowolnym stylem 50 m.

Umie wziąć udział w 10 grach ruchowych.

Strzela z łuku — na odległość 15 m., zrobi 45 punktów na 108 możliwych, lub z 20 m. 27 punktów na 108 możliwych.

*(W razie trudności zorganizowania łucznictwa, komendant chorągwi może czasowo zwolnić drużynę od tego punktu).*

Jeździ na łyżwach, nartach lub saneczkach.

### 3. ĆWIK.

#### A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby ćwika może być dopuszczony wywiadowca:*

a) w wieku 14 do 16 lat,

b) mający conajmniej 3 miesiące służby po otrzymaniu stopnia wywiadowcy, który

c) wykazuje stały postęp w stosowaniu Prawa Harcerskiego w życiu codziennem.

d) wykaże stałość i systematyczność w oszczędzaniu; zaoszczędził przynajmniej 5 złotych; rozsądnie gospodaruje oszczędnościami;

e) odbył conajmniej 3 wycieczki z nocowaniem poza budynkami mieszkalnemi, albo: był tydzień w obozie harcerskim (lub na kolonji harcerskiej);

f) przyprowadzi młodzika wyćwiczonego przez siebie. O ile drużyna chwilowo nie przyjmuje nowych członków, warunek ten może być odłożony, ale spełnić go należy w trzy miesiące od żądania drużynowego, w przeciwnym razie ćwik traci stopień.

#### B. PRÓBA.

*Starający się o stopień ćwika:*

Posiada względnie zdobędzie w czasie próby na ćwika następujące sprawności: 2) higjenisty*), 4) wskazidrogi*), 3) kucharza*), lub 3) mistrza do wszystkiego*) lub 3) pracza*).

O strzelca*), lub 3) pioniera*),

6) jedną ze sprawności służby łączności;

7) jedną ze sprawności artystycznych.

*Sprawności oznaczone gwiazdką *) są „szczególnie ważne" i wymagają corocznego poddawania sprawdzaniu. (Powyższe wymagania z zakresu techniki wyliczone są powtórnie pod odpowiedniemi punktami próby, celem ułatwienia przeglądu stopniowania wymagań w programach).*

11) Zna życiorys patrona drużyny na tle jego czasów, główne daty z życia patrona, najważniejsze czyny, ogólna charakterystyka narodowej jego działalności, jakie cechy harcerskie w nim widzimy uosobione.

Wie, jakie są miejsca historyczne i pamiątkowe w miejscowości, w której mieszka i najbliższej okolicy; przynajmniej dwa z nich zwiedził; potrafi po nich oprowadzić.

12) Zna wewnętrzny regulamin drużyny, obowiązki zastępowego.

21) Ma sprawność higjenisty.

22) Umie utrzymać w porządku pokój i łóżko chorego.

Zna skład i użycie małej apteczki polowej. Pokaże, co zrobi w wypadkach odmrożenia, padaczki, poparzenia, udławienia, utonięcia, zaczadzenia, zatrucia gazem wojennym, ukąszenia przez wściekłego psa lub żmiję.

Zrobi zaimprowizowane nosze; przeniesie chorego na noszach i z noszy na łóżko. Zmierzy temperaturę i tętno chorego.

31) Posiada, jeżeli wybierze (patrz wyżej) sprawność mistrza do wszystkiego lub pracza.

32) Posiada, jeżeli wybierze (patrz wyżej) sprawność kucharza; o ile jej nie wybrał, przy próbie:

Ugotuje nad ogniskiem lub na kuchni polowej obiad dla zastępu, złożony z dwóch odpowiednio dobranych potraw; upiecze podpłomyk.

33) Ma sprawność pioniera, jeżeli ją wybierze, (patrz wyżej); o ile nie wybrał tej sprawności:

wykaże, że umie obchodzić się z siekierą i piłą w celu ścinania i rąbania drzewa;

zrobi wraz z drugim harcerzem szałas, lub sporządzi dwa przedmioty obozowe, jak łóżko polowe, stół;

okopie się w terenie.

34) Umie ubezpieczyć obóz; odbędzie wartę nocną i zna obowiązki wartownika.

35) Odbędzie wycieczkę 24 godzinną, pieszo, łodzią, na rowerze lub konno, conajwyżej z jednym jeszcze harcerzem, nocując w namiocie lub szałasie i sam sobie przyrządzając strawę; napisze z wycieczki krótki raport ze szkicami.

36) Zrobi pracę okazową dla drużyny.

41) Posiada sprawność wskazidrogi (w wielkich miastach: przewodnika po mieście).

56) Czyta poprawnie mapę, zorjentuje ją bez kompasu, oznaczy na niej swoje stanowisko; wykona prosty szkic w terenie.

61) Ma sprawność sekretarza (biuralisty), jeżeli ją wybierze (patrz wyżej); lub, o ile nie wybrał tej sprawności: Napisze meldunek i depeszę.

62) Posiada sprawność sygnalisty, jeżeli ją wybierze, o ile nie wybrał tej sprawności;

Nadaje i odczytuje depesze:

a) alfabetem Mors'ea — z szybkością 12 liter na minutę lub b) alfabetem semaforycznym—z szybkością 20 liter na minutę.

Umie podać i odczytać znaki sygnalizacyjne: hasło, odzew, błąd, koniec wyrazu, koniec depeszy;

Ustawi stację sygnalizacyjną.

63) Umie posługiwać się przynajmniej jednym z poniższych środków komunikacyjnych: koń, rower, automobil, łódź.

81) Poprowadzi zastęp w mustrze drużyny oraz na ćwiczeniach polowych.

82) Oceni bez pomocy przyrządów odległość, powierzchnię, ilość wysokość, ciężar, z błędem nieprzenoszącym 25%.

83) Rozróżni ślady najczęściej spotykane; rozwiąże proste zadanie tropicielskie (księga tropów).

9) Wykona poprawnie ćwiczenia gimnastyczne łatwego toku, lekcyjnego odpowiedniego do wieku;

Przebiegnie 60 m. w 11 sek.; skoczy w dal 340 cm., wwyż 105 cm., rzuci kamieniem 600 gr. w sposób dowolny prawą i lewą ręką do leja o średnicy 3 m. odległego o 20 m., w ciągu minuty trafiając 5 razy na 14 rzutów.

Posiada sprawność pływaka, lub łyżwiarza, lub narciarza.

Umie grać w zespole w jednej większej grze ruchowej.

01) Posiada najważniejsze wiadomości o organizacji armji polskiej; zna oznaki stopni wojskowych i policji.

02) Posiada sprawność strzelca, jeżeli ją wybierze, lub: strzela z broni małokalibrowej do tarczy 50 cm. odległej o 25 m., uzyskując 40 punktów na 100 możliwych.

Umie oczyścić broń; umie zachować się na strzelnicy.

## HARCERZ ORLI.

### A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby harcerza orlego może być dopuszczony ćwik;*

a) w wieku conajmniej lat 16;

b) mający conajmniej 3 miesiące służby w drużynie po otrzymaniu stopnia ćwika, który

c) wykazuje pogłębienie rozumienia Prawa Harcerskiego i dalszy postęp w życiu według niego;

d) wykaże stałość i systematyczność w oszczędzaniu; zaoszczędził przynajmniej 10 zł.; rozsądnie gospodaruje oszczędnościami; umie korzystać z urządzeń Pocztowej Kasy Oszczędności;

e) uprawia codzienną gimnastykę osobistą; brał udział w dwutygodniowym obozie harcerskim, pokaże z niego dzienniczek z notatkami z zajęć i szkicami; złoży zobowiązanie, że będzie co roku poddawał sprawdzeniu sprawności „szczególnie ważne" z pośród wymaganych na ćwika, oraz harcerza orlego, a o ile obowiązku tego nie dopełni, przestanie nosić oznaki harcerza orlego.

f) posiada kompletną osobistą wyprawę harcerką (nakrycie głowy, koszula, chustka (krajka), krótkie spodnie, obuwie wycieczkowe, koc, laska, menażka, plecak, notatnik, ołówek, gwizdek, woreczek), utrzymuje ją w porządku i stałej gotowości do wymarszu; umie ją należycie pakować.

### B. PRÓBA.

*Starający się o stopień harcerza orlego:*

Musi wykazać, że posiada, lub zdobyć w czasie próby niżej wymienione sprawności, z których oznaczone*) są: „szczególnie ważne" i podlegają corocznemu sprawdzaniu.

21 sprawność służby ambulansowej *);
3 jedna sprawność gospodarcza lub rzemieślnicza;
3 obozownik;
42 jedna sprawność przyrodnicza;
51 terenoznawca*).

Ponadto musi złożyć próbę na I stopień przysposobienia wojskowego.

*(Powyższe wymagania z zakresu techniki wyliczone są powtórnie pod odpowiedniemi punktami próby, celem ułatwienia przeglądu stopniowania wymagań w programach).*

*Stający do próby:*

12) Ma najważniejsze wiadomości z historji Skautingu i Harcerstwa, o Baden-Powellu, oraz o twórcach Harcerstwa.

Zna ogólnie organizację oddziału ZHP. (zarząd oddziału, chorągiew, hufiec), zna przepisy obowiązujące drużynę, potrafi spełniać w drużynie jeden z obowiązków: sekretarz, skarbnik, gospodarz, kronikarz i t .p.

21) Posiada sprawność służby ambulansowej;

31) Ma jedną sprawność gospodarczą lub 37) rzemieślniczą, według swego wyboru. Wie jakie są główne linje kolejowe w Polsce i umie posługiwać się rozkładem jazdy.

41) Ma jedną sprawność przyrodniczą; wie, jakie najważniejsze zwierzęta i rośliny w Polsce podlegają ochronie.

42) Wie, jakie są najważniejsze zabytki w jego dalszej okolicy (regjonie, województwie); opowie o jednym z kilku, które zwiedził, o zwyczajach ludności, stroju, poda pieśni ludowe i t. p. (Od próby ustnej można zwolnić kandydata, który przedstawi opracowane przez siebie artykuły drukowane w piśmie harcerskiem lub innem, w jednodniówce). Oprowadzi kilka osób po kościele, zamku lub innym zabytku godnym widzenia.

Rozumie znaczenie morza dla Polski. Ma najważniejsze wiadomości o polskiem wybrzeżu, polskiej żegludze i z historji walki o morze.

34) Ma sprawność obozownika.

51) Ma sprawność terenoznawcy*).

9) Przebiegnie 100 m. w 14,5 sek. Skoczy w dal 3,8 m., wwyż 115 cm., przebiegnie 1500 m. w 6 min.; rzuci prawą i lewą ręką w sumie na odległość 35 m. kamieniem wagi 600 gr.; umie wziąć udział w zespole w jednej większej grze ruchowej (dwa ognie, palant, siatkówka, koszykówka, piłka polska).

01. Uzyska I stopień P. W.

02. W strzelaniu z broni małokalibrowej do tarczy 24 cm .odległej 50 m. osiągnie 60 punktów na 100 możliwych.

## PRÓBY STARSZYCH HARCERZY.

### WŁÓCZĘGA.

*(Próba dla wstępujących do zrzeszenia starszych harcerzy bez poprzedniej służby harcerskiej).*

A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby włóczęgi może być dopuszczony kandydat na starszego harcerza:*

a) mający conajmniej 17 lat skończonych;

b) po conajmniej 2 miesiącach próbnej służby w gromadzie starszoharcerskiej przy drużynie lub w innem zrzeszeniu starszoharcerskiem;

c) życiem swojem w domu, w szkole lub w pracy zawodowej, w drużynie starający się zasłużyć na miano harcerza;

d) który zaoszczędził i złożył w kasie oszczędności sumę odpowiadającą jego możliwościom oszczędzania, conajmniej 5 zł.,

f) posiada najważniejsze części wyprawy harcerskiej: kapelusz lub czapka, koszula, chustka lub krajka, krótkie spodnie, obuwie wycieczkowe, koc, laska (zwykła skautowa lub widełkowa), menażka, łyżka, nóż, plecak; utrzymuje wyprawę w porządku i w gotowości do wymarszu.

PRÓBA.

*Stający do próby włóczęgi:*

11) Zna chorągiew Rzeczypospolitej barwną i herbową; umie ją wywieszać; umie się zachować przy oddawaniu czci sztandarowi, w czasie wykonywania Hymnu Narodowego, Roty. Umie zaśpiewać Mazurka Dąbrowskiego, Boże coś Polskę, Rotę, Wszystko co nasze (jak młodzik). Poda najważniejsze dane z życiorysu Prezydenta Rzeczypospolitej. Wie kto i dlaczego jest patronem drużyny.

12) Umie napamięć Przyrzeczenie harcerskie, Prawo; zna hasło, ukłon, oznakę ZHP.; wytłumaczy ich znaczenie; zna oznaki stopni i służbowe; umie zachować się wobec starszych i przełożonych; zna nazwiska i adresy drużynowego, wszystkich harcerzy zastępu, hufcowego (komendanta miejscowego), komendanta chorągwi, naczelnika harcerzy, przewodniczącego ZHP. Zna organizację swojej drużyny (zrzeszenia). Ma najważniejsze wiadomości o powstaniu Skautingu i Harcerstwa.

21) Wie, jak dbać o swe zdrowie w rzeczach dotyczących czystości, świeżego powietrza, pożywienia, ubrania. Rozumie szkodliwość używania tytoniu i alkoholu, znaczenie wstrzemięźliwości; rozumie moralną niedopuszczalność i cielesną szkodliwość nadużyć seksualnych.

22) Opatrzy fikcyjną ranę, założy opatrunki chustką i bandażami; umie rozróżnić krwotok tętniczy od żylnego i zna różnicę opatrywania, założy opatrunek tamujący krwotok z kończyn;

pokaże co zrobi w wypadkach: zemdlenia, odmrożenia, padaczki, udaru słonecznego, krwotoku z nosa, poparzenia, udławienia, utonięcia, zaczadzenia, zatrucia gazami wojennemi, zaprószenia oka, ukąszenia przez wściekłego psa i żmiję; zrobi zaimprowizowane nosze, przeniesie chorego z miejsca wypadku na nosze i z noszy na łóżko, zmierzy temperaturę i tętno chorego.

Poda adres pogotowia ratunkowego, lekarza, apteki, straży pożarnej.

Zna skład i użytek małej apteczki polowej. Umie utrzymać w porządku pokój i łóżko chorego.

31) Rozpali ognisko na wolnem powietrzu przy użyciu najwyżej dwóch zapałek (ogień musi być założony prawidłowo i podtrzymywany przez czas żądany), umie szybko zagasić ogień. (Przy rozpalaniu nie wolno używać papieru, słomy i t. p.).

32) Ugotuje na ogniu polowym lub na kuchni obozowej, bez innych przyborów jak menażka, herbatę, kaszę lub kilka ziemniaków, jajecznicę.

33) Zwiąże i zastosuje węzły: tkacki, płaski, ósemkowy, rybacki, skrót, pętlę, więzienny, tatrzański skrajny i średni; umie zakończyć linę.

34) Wybierze miejsce na obóz lub biwak; zbuduje najprostszą kuchnię; ustawi namiot (z drugim harcerzem); wykopie dół na śmieci, latrynę rowkową.

51) Zna 8 głównych kierunków kompasu; orjentuje się w terenie bez mapy; umie zachować kierunek w marszu naprzełaj.

56) Zna najważniejsze znaki mapy wojskowej; rozumie podziałkę i rysunek terenu na mapie; zorjentuje mapę przy pomocy kompasu.

51) Zmierzy wysokość drzewa, szerokość rzeki; zna swoje wymiary.

63) Jeździ konno, lub na rowerze, lub na nartach, lub pływa.

81) Umie zachować się w musztrze drużyny, poprowadzi zastęp szykiem patrolowym na drodze i w polu. Wie jak zachować się z laską włóczęgi.

Umie musztrę jednostki, postawy: baczność, spocznij, zwroty głowy, zwroty w miejscu, marsz. Przebędzie krokiem skautowym 1500 m. w 11 minut bez obciążenia.

9) Wykona poprawnie ćwiczenia łatwego toku lekcyjnego gimnastycznego. Przebiegnie 60 m. w 11 sek. Umie wziąć udział w 5 grach ruchowych większych.

### HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ.

A. WARUNKI DOPUSZCZENIA DO PRÓBY.

*Do próby harcerza Rzeczypospolitej może być dopuszczony:*

a) conajmniej 18 letni;

b) harcerz orli mający conajmniej 6 miesięcy służby po uzyskaniu stopnia harcerza orlego; dla wstępujących do Z. H. P. w starszym wieku, ponad lat 17, warunkiem dopuszczenia jest conajmniej 12 miesięczna służba włóczęgi i stopień harcerza orlego;

Kandydat przed dopuszczeniem do próby musi wykazać, że:

c) stosuje w życiu osobistem i społecznem, oraz propaguje zasady Prawa Harcerskiego;

d) umie zarządzać własnemi finansami, prowadzi książkę rachunkową i żyje według budżetu;

e) odbył conajmniej tygodniowy obóz wędrowny, pieszo, łodzią lub na rowerze; uzyskał stopień instruktora technicznego harcerskiego (wykazanie się wiedzą i umiejętnością potrzebną do nauczania jednego z przedmiotów pierwszego stopnia lub jednej ze sprawności, albo z przedmiotów stopni i dwóch sprawności wilczęcych);

g) wyszkolił w zakresie obranej przez siebie specjalności, przynajmniej jeden zastęp na poziomie próby sprawności.

PRÓBA.

*Stający do próby harcerza Rzeczypospolitej:*

11) Zna Konstytucję i główne zasady prawa wyborczego, posiada najważniejsze wiadomości o Polsce współczesnej (obszar, granice, podział administracyjny, dane o ludności); wie gdzie poza granicami Rzeczypospolitej są większe skupienia Polaków; korespondował przez rok z Polakiem z poza Rzeczypospolitej.

Zna barwy kilkunastu państw, w tem wszystkich sąsiedzkich.

Zna hymny narodowe państw słowiańskich.

Wie co to jest poradnictwo zawodowe; jakie istnieją najważniejsze poradnie w Polsce.

Wie jakie istnieją większe organizacje społeczne w Polsce; zaznajomił się bliżej z działalnością jednej z nich (poza ZHP.).

Poprowadzi zebranie kilkunastu osób; napisze poprawnie protokół zebrania.

12) Zna historję Skautingu i Harcerstwa, życiorys Baden-Powella, życiorys twórców Harcerstwa. Zna statut i zasadnicze regulaminy ZHP.

Posiada wiadomości o organizacji skautowych stosunków międzynarodowych, o jednym związku skautowym zagranicznym.

Orjentuje się ogólnie w bibljografji harcerskiej, wskaże podręczniki, instrukcje i materjały do poszczególnych najważniejszych zagadnień.

Zna plan alarmowy hufca (miasta, miasteczka, powiatu) i rolę w nim drużyny.

21) i 22) posiada wszystkie sprawności samarytańskie;

34) posiada sprawność „Leśnego Człowieka";

41) posiada sprawność krajoznawcy;

42) posiada sprawność „obrońcy przyrody";

61) posiada sprawność sekretarza (biuralisty).

7) Gra na jednym instrumencie, albo deklamuje, czyta artystycznie, albo posiada inną umiejętność urozmaicania zebrania towarzyskiego.

9) Przebiegnie 100 m. w 14,2 sek. Skoczy w dal 4 m.; wwyż 120 cm. Przebiegnie 1500 m. w 5 min. 35 sek. Rzuci dowolnym sposobem kamieniem wagi 600 gr. prawą i lewą ręką do leja o średnicy 2,5 m., odległego 20 m., trafiając w ciągu minuty 5 razy na 15 rzutów.

Ma sprawność gimnastyka.

Ma sprawność pływaka lub ratownika.

Umie wziąć udział w zespole w dwóch grach sportowych z następujących: koszykówka, siatkówka, piłka polska (szczypiorniak), palant.

01) Uzyska II stopień P. W.

02) Strzela z broni małokalibrowej do tarczy 80 cm. odległej i 100 m., uzyskując 60 punktów na 100 możliwych.



ŹRÓDŁA NIEPOWODZEŃ DRUŻYNY.

1. Koło Przyjaciół nie umie spełniać swych obowiązków.
2. Zły drużynowy, nie regularnie przychodzący na zajęcia, nie umiejący skontrolować chłopców.
3. Brak kontroli Koła Przyjaciół nad finansami.
4. Trudności ze strony instytucji przy której istnieje drużyna: nie umie się uznać drużyny za coś istotnie własnego.
5. Brak postępu w osiągnięciu stopni skautowych.
6. Brak programu — tylko najrozmaitsze gry, które chłopców przestaną pociągać.
7. Niedopełnienie obowiązku wpisu dorocznego.
8. Słaby program zajęć na wolnem powietrzu; zaniedbywanie wycieczek i obozów.
9. Brak instruktorów.
10. Drużynowy nie przeszedł kursu instruktorskiego.
11. Przesada w poszczególnych gałęziach pracy, np. za dużo musztry, za wiele uwagi zwrócono na orkiestrę i zanadto starano się zbiórkom drużyny nadać charakter lekcyj Szkół Niedzielnych.

Tak pisze amerykański „Scouting", a ty co powiesz w tej sprawie?

# Co słychać w Z. H. P.

**Kurs na Wołyniu.**

W Hoszczy nad Horyniem (pow. rówieński) odbył się między 15/7 a 16/8 b. r. Kurs dla drużynowych i podharcmistrzów urządzony przez G. K. M. i Chor. Wołyńską. Kurs prowadził hm. A. Wronowski. Uczestnicy w liczbie 32 reprezentowali 10 środowisk: Łuck, Ostróg, Kowel, Równe, Włodzidzimierz, Zdołbunów, Dubno, Brześć n. B., Prużanę, Gdańsk.

Nie wszyscy drużynowi z Chor. Wołyńskiej, a bardzo mało z Chor. Brzeskiej wyzyskali nadarzającą się sposobność. Korzystając z kilkudniowej obecności na kursie dha hm. Nekrasza, przeprowadzono szereg bardzo ciekawych ćwiczeń pionierskich: zastępy budowały tratwy, kładki „muchy", drabiny, trampolinę, szałas, brały udział w pracach plutonu wojskowego, saperskiego, który stawiał szopę nad kuchnią, kopał doły minerskie, obrócone potem na piwnice, przerzucał kładki i mosty na specjalnie przygotowanych workach brezentowych, wypchanych słomą. Nastrój na Kursie był miły, zwłaszcza w końcowych dwuch tygodniach. Wiele momentów z codziennego obozowego życia, zapełnionego wytężoną pracą nad zdobyciem umiejętności technicznych, świadczyło o dobrem harcerskiem nastawieniu się do pracy, o mocnych węzłach braterstwa i o zaufaniu do grona instruktorskiego. A. W.

**Zlot Starszyzny Harcerek** obozwał w dniach 12 — 25 sierpnia nad jeziorem Kiełpiny pod Lidzbarkiem. Komenda i „placówki" zjechały się już 9. Udział w zlocie wzięły instruktorki, drużynowe i kandydatki na drużynowe, w ilości około 580, podzielone na „drużyny", według głównej gałęzi techniki skautowej, której się poświęcają i „placówki", pełniące służbę dla całego Zlotu. Komendantką Zlotu była dhna Jaga Falkowska. Pod koniec Zlotu urządzono „wielką grę", opracowaną specjalnie przez druha Wyrobka polegającą na podchodzeniu, tropieniu, wywiadach i służbie łączności. Obszerniejsze wiadomości podał „Harcerz" wrześniowy. (S.).

**Konferencja Starszoharcerska** odbyła się w dn. 25—31 VIII w obozie nad jez. Kiełpiny pod Lidzbarkiem (Pomorze). Referaty wygłosili: Szumiący Dąb o ofenzywie, J. Zawodzki o pracy angielskich rover'ów i o zasadach pracy (starszych harcerzy), W. Łukaszewski „metody pracy drużyny akademickiej". Uczestniczyło 19 druhów w tem 9 tylko na jeden dzień obrad i wycieczkę, oraz ok. 25 druhen. Zjazd pędził życie całkowicie obozowe, co przyczyniło się do uznania obozowania i włóczęgi za istotną część życia st. h .Z tem łączy się powołanie do życia starszoharcerskiego „Kręgu puszczy", do którego przyjęto tych uczestników, którzy byli już conajmniej na dwóch zjazdach st. h., takich znalazło się 7, dostali miana puszczańskie.

**Prof. Wincenty Lutosławski na Buczu.** W dniu 27 lipca, dzięki uprzejmości P. Kossak - Szczuckiej odwiedził Bucze prof. Wincenty Lutosławski. Po zwiedzeniu obozów, na prośbę kierownictwa kursów, odbył Prof. Lutosławski ze słuchaczami gawędę: Rozpoczął ją od słów, że wiele jeździ po Polsce, a gdy go proszą „by coś powiedział", żąda zadawania pytań, po nich sądzi o zadających („jakie to miasto") — i odpowiada, jeśli potrafi. Pierwsze pytanie jakie padło w Buczu brzmiało: „czy P. Profesor wierzy w życie zagrobowe, a jeśli tak, to jakie są dowody jego istnienia". „O, to rozsądne pytanie" zaczął swą odpowiedź Profesor, dając potem w dłuższem przemówieniu przegląd kierunków filozoficznych od materjalizmu do polskiego mesjanizmu. Padały jeszcze dalsze pytania, przyczem widać było, że uczestnicy kursów zainteresowali się kwestjami poruszonemi w pogadankach prowadzonych na tematy „podstaw etycznych skautingu".

Jakkolwiek nie ze w zystkiemi zdaniami prof. Lutosławskiego, któreśmy słyszeli w Buczu, możemy się zgodzić, to jednak parę godzin, które ofiarował uczestnikom kursu przyniosło wyraźną korzyść, choćby tylko przez zainteresowanie ich głębszemi zagadnieniami życia. **(S.)**

**Liga Ochrony Przyrody** zwróciła się do Naczelnika G.K. z pismem o poparcie akcji ochrony przyrody przez zachęcenie do przystępowania do Ligi męskich drużyn harcerskich. Sprawa ta wymaga zasadniczego rozstrzygnięcia, ponieważ dotąd Naczelnictwo stało na tem stanowisku, że drużyny i inne ogniwa organizacyjne nie mogą należeć do innych towarzystw czy związków. W każdym razie oczekiwanie na załatwienie tej formalnej sprawy nie powinno przeszkodzić drużynom w wydatnej współpracy z ogniwami Ligi. Sekretarjat mieści się w Warszawie, Al. Ujazdowska 6/8. **(S.)**

# U braci skautów.

**Konferencja Międzynarodowa** odbędzie się w Wiedniu w czasie od 23 — 29 lipca 1931 r. Delegaci powinni przybyć do Wiednia dnia 23 lipca.

Ustalono następujące szczegóły programu. Przyjęcia wycieczki i t. d. w dn. 24, 25 i 26 lipca. Zebrania Konferencji odbędą się 27, 28 i przed południem 29 lipca. Delegaci umieszczeni zostaną w hotelach i pensjonatach. Wszyscy delegaci będą jadać śniadania i obiady wspólnie.

Koszty włącznie z mieszkaniem i utrzymaniem dla jednego delegata wyniosą dziennie 8 szylingów (ang).

Jak wiadomo każdy kraj ma prawo przysłać sześciu delegatów na Konferencję.

Goście (nie—delegaci) będą mogli wziąć udział w wycieczkach i niektórych zebraniach Konferencji. Pomieszczenie i utrzymanie dla gości będzie po tej samej cenie jak dla delegatów.

**Konferencja Międzynarodowa Skautek i Przewodniczek** w lipcu r. b., w Foxlease, obwołała żonę Skauta Naczelnego Świata, Lady Olave Baden-Powell, Naczelną Przewodniczką, wybrała nowy Komitet Światowy, w którego skład nie weszła żadna druhna z Polski (dotychchczas zasiadała w Komitecie Dhna Olga Małkowska), postanowiła odbyć następującą konferencję w Polsce w r. 1932. W tej sprawie bawiła już w Polsce wiceprzewodnicząca Biura Międzynarodowego, miss Warner. W 28 krajach istnieją organizacje przewodniczek, należące do Biura Międzynarodowego. Dyrektorką Biura jest Dame Katharine Furse.

**Kapelusz skautowy.** Skaut Naczelny w jednej z ostatnich swoich gawęd zwraca uwagę na rozpowszechniający się zwyczaj ukazywania się skautów w miejscach publicznych bez nakrycia głowy. Baden-Powell występuje przeciw temu, wskazując, że kapelusz (u nas kapelusz lub rogatywka) jest istotną częścią skautowego munduru. **(S.)**

**Pielgrzymka skautów amerykańskich** do Independence Rock (Skała Niepodległości) w stanie Wyoming odbyła się w lipcu b. r. Ameryka obchodzi mianowicie w tym roku stulecie wielkiej wędrówki emigrantów szlakiem do Oregon, wędrówki „mężów i niewiast, których przewidywanie i odwaga zdobyły i utrzymały Zachód". „Skała Niepodległości", widoczna na 30 mil ang. wokoło, położona w połowie drogi między punktem wyjścia wędrówek „Independence Westport" (Kansas City) a „Oregon City" w pobliżu wybrzeża Pacyfiku, stanowiła ważny punkt szlaku. W r. 1853 50.000 emigrantów przeszło tą drogą. Do tej Skały ściągali w dn. 3 — 6 lipca skauci z odległych nieraz stron, aby tam rozbić się obozem, odbywac wycieczki do historycznych miejsc i przeżywać w wspomnieniach dzieje wytrwałych pionierów cywilizacji. Był to chyba największy obóz w tak pustem i odludnem miejscu, liczył bowiem 800 skautów, którzy przybyli specjalnemi automobilami, jak nowojorscy (oxmobile), lub wozami, nieraz z bardzo dalekich stron.

**Posągi skautów na Pałacu Rządowym w Ottawie,** stolicy Kanady, ustawiono nad oknami, u wejścia do tego nowego gmachu, będącego siedzibą rządu, na pamiątkę usług, jakie organizacja skautowa oddała państwu, w szczególności za udział w uroczystościach jubileuszowych Kanady, za opiekę nad grobami zasłużonych. Są to, zdaje się, pierwsze w świecie statue skautów ustawione na gmachu rządowym. **(S).**

**Dom Skauta Naczelnego — do wynajęcia!** Na czas podróży Lordostwa B. P. do Nowej Zelandji i Australji, można wynająć ich willę w Pax Hill, z całem urządzeniem, naczyniem, bielizną i służbą. Dom obejmuje pięć pokojów recepcyjnych, duży hall, jedenaście sypialni, trzy łazienki, jest ogrzewany centralnie, oświetlony elektrycznie — ma wszystkie nowoczesne wygody. W okolicy dobre polowanie. Wynająć można na okres 1.II — 31.V 1931, za cenę 15 gwinej (gwineja=21 szylingów, szyling około 2,15 zł.) tygodniowo. **(S.)**

**I Anglicy mają swego Cabę,** nazywa się James Ellis i podając się za skautmistrza, naciąga łatwowiernych. **(S.)**

## *OD REDAKCJI.*

*Pragnęlibyśmy, aby i „Harcmistrz", idąc w ślady „Harcerza", o ile możności przystosowywał swą treść do bieżących potrzeb drużyn, podając wskazówki metodyczne i materjały do bieżących zajęć harcerzy . Jest to zadanie bardzo trudne do wypełnienia w dzisiejszych warunkach pracy: trzebaby skupić około pisma najlepsze pióra harcerskie i nieharcerskie, do tego zaś brak środków.*

*Temniemniej przynajmniej częściowo moglibyśmy myśl tą zrealizować, jeżeli w tem dopomogą Redakcji przedewszystkiem Druhowie Drużynowi i instruktorzy objazdowi, przysyłając „Harcmistrzowi" programy i plany zajęć, opisy ćwiczeń, gawędy lub ich streszczenia wzgl. dyspozycje, teksty i melodje pieśni, i t. d. i t. d. Z tych materjałów możnaby układać część numeru naszego pisma, coby z pewnością było dobrze przyjęte przez wiele drużyn, znajdujących tam nowe pomysły i przykłady.*

*Co o tem powiecie?*

**Błędy w poprzednich numerach.**

**Harcmistrz.**

Nr. 9, str. 97, wiersz 25 od góry zam. „wewnątrz" ma być „jak i na zewnątrz".

Str. 106, wiersz 16 od dołu zam. „Wacław" ma być „Władysław".

Nr. 5, str. 55, wiersz 23 od dołu zam. „Mazowieckiej" ma być „Płockiej".

**Prenumerata kwart. zł. 3.50 wraz z przes. poczt.** **Cena numeru zł. 1.40.** **Konto P.K.O. Nr. 10020.**

Rekopisy bez podpisu i adresu autora nie beda przez Redakcję uwzgledniane.—Rękopisów nadesłanych Redakcja nie zwraca.

**Wydawca:** Naczelnictwo Z. H. P. w osobie Stanisława SEDLACZKA, Warszawa, Zielna 35 m. 9. Telefon 101-20.
**Redaktor:** Stanisław SEDLACZEK.

**Administracja:** Zielna 35 m. 9. Tel. 101-20, od godz. 10 do 12. Konto P. K. O. 10.020.

Druk. „LECH", Warszawa, Koszykowa 33.

**Opłata pocztowa opłacona ryczałtem.**